

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

in
Blas.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blas 31 August 1901.

Numérul 35.

Un mijloc de ajutorare.

— Asigurarea vieții preoților. —

Una dintre problemele cele mai cardinali, și o întrebare de cea mai mare greutate, la cari răspunde putem numai noi, preoțimea, pe care ne și interesează, voiesc a o atinge și a o pune tuturor fraților preoți la inimă, și conferințelor preoțesci din diecesă, ba pot zice că din înțregă provincia mitropolitană spre serioasă discutiune, cum și spre satorirea unei acțiuni comune și punerea ei în lucrare cu puteri unite și fără de mari și simțite jertfe, și fără concursul străin sau mila danaică.

Pașesc din axioma: „rógă-te și lucră; ajută-te, că și Dumnezeu te va ajuta.“

Adese ori mă întreb și trebuie să ne întrebăm cu toții, și în specie cei cu famili și cu stare materială slabă, că: ce va fi cu mine, respective cu noi și ai nostri, când umerii, dedați mereu cu povóra, și trupul stors de sudórea vocațiunii sfinte și de greul zilelor, nu va mai pute presta aceea ce a prestat fie pentru viața publică, fie pentru cea familiară?

Ce va fi atunci, când în urma unei nenorociri, nu va mai fi apt de oficiu și nici de alt câștig, chiar de ar fi anii vieții puțin?

Ce va fi cu membrii familiei avisați încă la ajutor? Discusiuni și probleme frumos rezolvite, auđim în convenirile zilnice, în adunări și conferințe; dar problema de sus mai nu se discută, ba ni e și frică a o pune la ordinea zilei. Eú o pun.

Cei ce petrecem cu atențiune evenimentele zilei, vedem că lumea pe toate terenele să pune umér la umér. Vedem înființându-se reuniuni, societăți de împrumut și păstrare, reuniuni de cant, de înmormintări etc.

Statul asigură pensii ampoliaților, învătătorilor, notarilor, ba chiar și celor dedicați agronomiei.

Noi înse, să pare că așteptăm, ca acuși-acuși ne va sosi și noué rîndul. Ar trebui să nu ne mai gândim la asta, căci póte, nici când nu se va întâmpla, că dacă au trecut zeci de ani cu promisiuni dulci de congruă, nici acum, când așteptăm aproape realizarea ei, încă nu se grăbește nime cu ea, ba și când va fi, tot preț de sânge va fi: sacrificiul de drepturi și independență.

Eú cred de binevenită acésta problemă, și amintesc aceea, ce o persoană înaltă a cređut de potrivit pentru noi, deși a vorbit în termeni generali, și cu reflecșiune la înțregă preoțimea, fără deosebire de confesiune.

La anul 1881 contele Lonyai B. îndemná preoțimea din patrie să se ajute ea pe sine, de óre ce factorii chiemați, ba datorii spre ai sări în ajutoriu, de preoțime nici ca de un „malum necessarium“, nu-și aduc a minte. Așa zice acel bărbat între altele:

Una din clasele societății omenesci, și de stat, ce desvóltă o activitate fórté binecuvîntată și a cărei nisuință este de a corespunde celor mai mari îndigințe sufletesci și trupesci; căreia îi este încredințată cea mai sublimă chiemare: de a conduce moralicesce pe credincioși, și care clasă e singură capace de a influența mai mult asupra sortii popórelor, atât cu respect la starea ei spirituală-morală, cât și materială — este preoțimea tuturor confesiunilor.

Între toate clasele societății omenesci alcătuitóre de stat, singură acésta clasă, preoțimea, percurge cariera pămîntescă în înțregă viața cu jertfă de martir, și adese ori trăind în condiții materială misere, ba nici trăind, ci numai vegetând, dar pentru aceea lucrând pentru fericirea celor încredințați, și a priori sciind, că până când umerii îi vor fi în stare de a suporta greutatea, și până când suferințele nu îi vor sdrobi trupul, și poterea lor spirituală nu se va timpi, până atunci își vor susține cum vor pute viața trupescă, și-și vor purta grijile familiei, încurajați numai și numai de convingerea, că-și îndeplinesc consciențios misiunea, și singură acésta convingere suplînesc mai tot de una pânea de toate zilele.

Dar de altă parte ei soi și aceea, că atunci când mâna grea a sortii va apesa asupra lor, și nefericirile îi vor lipsi de puterea și capacitatea de a lucra, sint espusi atât ei, cât și familiile lor, în cele mai multe casuri, lipsei extreme.

Ori cât de mare să fie virtutea în preoțime, și ori ce abnegațiune înaltă să aibă, și preotul e om, și acésta convingere, despre sórtea ce-l așteptă, e atât de apăsătoare, încât nu se póte presupune, că nu-și va neglege în parte împlinirea datorinții față de popor.

Considerând deci binele cel mare ce aduce preoțimea statelor, și în același timp considerând și aceea, că chiar și azi în secolul liberalismului fals și a

materialismului obscen, pare că vedem martirii din secolii primii ai creștinismului întrupați în preoțime, ne întrebăm, că óre ce ar fi mai just și mai de dorit, de cât de a se ajutama lipsei mari și adênc simțitei stări misere a preoțimei și a ridica la nivoul ce-l merită și după cultură și după munca umanitară ce o desvóltă?

Ar trebui, ca statul să reguleze și acésta afacere, cum a regulat-o pentru toți ampoliații, și prin acésta regulare ar dovedi, că în adevér e binevoitor preoțimii și așa ar achita în parte una din justele pretensiuni, respective datorințe, ce are.

Nu ca auctoritate, nici ca publicist, ci ca simplu lucrător în viaa Domnului, pêtuns de durere scriu aceste, cu dorul de a fi în ajutoriu celor ce împărtesc o sórte grea.

De mult îmi bate la ochi neconsecuența, că pe când societatea omenescă se îngrijesce de toți, cât o servesc, de preoțime să pare că a uitat. Merită a fi îngrijit soldatul, care își jertfesce viața pentru patrie, ampoliatul, care în lung șir de ani își împlinesc datorințele. Dar noi preoțimea și biserica, óre nu servim tot scopuri de stat și mai înalte? Aú nu religiunea predicată și moralul semenat de o conscie preoțime în sufletele cetățenilor, îi face supuși, loiali, aducători aminte de jurămint și necorruptibili? Defraudanți și desertori sint ómenii, din a căror suflet corupția secolului a scos religiunea și a detronat pe Dumnezeu. Solidaritatea unei instituțiuni, nu prin cautiune materială, ci prin caractere morale are viață. Încredințază pe un om, fără frica lui Dumnezeu și fără consciință, cu milioane, și-i cere cautiune materială, și dacă nu are cautiunea morala, atâta ai făcut, că ai încredințat un lup să păstórescă turma și el îți garantéză numai cu blana.

Multe casuri am vèzut și vedem, că preoțimea în starea ei familiară și în relațiunile materială, de care cei mai mulți au parte, nu póte absolut să-și asigure bunástarea, și așa când preotul, cap a familiei, și-a finit cariera vieții înființată de suferințe, familia: vèduva și orfanii au să deie pept cu viitoriul cel mai deplorabil.

Ce e drept, diecesele în parte cu concursul preoților, au făcut fonduri de pensii și de ajutore pentru vèduve și orfanii. Sint óre aceste suficiente? Nu, pentru că 50—60 coróne anuali

pentru o veduță și în proporțiune pentru orfanii, nici de cât nu ecuivalază nici cu poziția socială a respectivilor, nici cu trebuințele cele mai fundamentale a vieții, și nici cu jertfa serviciului prestat de capul familiei deja decedat.

După părerea mea modestă, ar trebui ca statul primo loco, pe care îl servește preoțimea, să contribuie însuși sume suficiente și să le pună fără scrupul la dispoziția Ordinariatelor, ca din acele sume, apoi din cotele de contribuiri de la preoțime, și în a treia linie, de la însași cassele bisericesci să se formeze un fond suficient pentru pensionarea preoților barēm la 40 de ani, sau pentru cazul că devine neapt de câștig, sau móre, și așa să se ajute desperata stare familiară.

Spre a ridica și a asigura o mai bună dotațiune preoțimei în deosebitele faze grele a vieții, pe lângă ajutoriul, ce fără de rezervă ar trebui să-l întindă statul din fondul religionar și până la regularea congruei, ca mijloc ducătoriu la scop ar fi dotațiuni și donațiuni în favorul unui fond de pensionare și ajutorare; cum și alte isvóre de venit, ce s'ar afla după loc și împrejurări.

Indemn pe frații preoți la activitate cât de intensivă.

Lipsa e generală, mișcarea încă să fie generală și conferințele preotesci să fie organul acestora. Vedem și azi că nu toți pot solvi tangentele personale anuale la fondurile diecesane. Și de ce aceste să nu le solvescă cassele bisericilor, cari le servim cu atâta abnegațiune? și pe lângă aceste apoi și noi pentru noi

câte ceva; nu trebuie să trăim numai pentru azi, ci și pentru mâne; și mâne e mai grea ca azi: „mâne“ e nepotința, bêtrâneța și familia.

Pe lângă aceste mijloce indicate mai sus, ar fi posibil ajungerea scopului și pe altă cale, dar tot prin comună și solida conlucrare și anume: prin asigurări pe viață.

Sint în patrie atâtea bănci și au atâte modalități de asigurare, fie pentru o etate anumită, fie pentru nefericiri și nepotințe, fie pentru familii. E greu a păstra, dar e mai dureros a nu avea nimic, atunci când nu ești apt nici de un câștig. La fie care în viață sint și vin trebuințe, parte necesarii, dar și superflue; să ieie de la cele necesarii ceva, și să adaugă la spesele superflue și suma să o deie ca cotă de asigurare, și din aceste cu timp să pöte crea un capital de bani albi pentru zile negre.

Deobligamentul luat la asigurări, adese îl implinesci cu greu, dar sciind că acela va constitui o dată sprijinul tău, te va indemnna la păstrare și la solvire.

Singuraticii o facem acêta, dar e mai greu; în lucrare comună nu numai ar fi mai ușor, dar ar fi și mai cu profit.

Ordinariatele noastre stau și azi în legătură și convențiune cu bănci de asigurări, cu respect la edificiile bisericilor și a școlilor și încă pe lângă o cotă procentuală redusă.

Ore tot pe acêta cale nu ar puté pași să facă convențiuni cu atari bănci pentru a asigura pensiuni preotesci și ajutóre mai bune la veduve și orfanii, bine înțelegënd, că noi preoțimea, să dăm mână cu mână toți fără esceptiune

și să nisum apoi a solvi regulat cotele, ce în atari casuri ar fi förte mici. Să ne ocupăm serios cu idea acêta și și cu aflarea isvórelor de solvire, pentru aceia, cari ar zice că nu au nici atâta venit, cât să solvescă anual cota de 20—30 coröne, ceea ce de alt cum să pöte ajunge de fie care, că sint multé cărări de câștig onest, numai să folosim puterile minții sănătöse. Ore petrecerile filantropice, nu ar fi în anumite împrejurări un mijloc de adevêrat filantropism pentru cei sêraci, cari nici pe o cale nu ar puté solvi cota anuală? Și apoi noi toți, cei ce am puté, ne-am subtrage, de a nu contribui ceva spre a susține în companie, pe cei absolut miseri și neapți de a solvi, de cari cred, că puținii sau de felii nu vor fi? Chiar și membrii familii a unui ori altuia, ba și creștinătatea, poporul și biserica, va sări în ajutor pentru toți, prin sucursul său. Er dacă vre o dată se va realiza congrua, fără pericol și vinderea independenții, chestia de asigurare va fi de tot ușor ajutorată. Până atunci să cerem, și cu drept, ca bisericile să solvescă pentru tangenta ce avem datorința a o solvi în fondurile diecesane, și să lucrăm, să realizăm și resolvăm în mod satisfăcătoriu o chestie a noastră vitală: asigurarea vieții noastre și a familiilor, fie și independent de alți factori, prin sfătuirii și conlucrare comună. „Voiesce și vei poté. Ajută-te că și Dumnezeu te va ajuta!“ La lucru fraților!

Rodna-nouă 12 Aug. 1901.

Panfilu Grapini
preot gr.-cat.

Feuilleton.

Din „Ziarul“ lui Artemiu Anderco.

Personalitatea lui Anderco e cunoscută acum, cât de cât, cetitorilor „Unirea“. (Vezi nr. 34) El este un fiu al Maramurșului, crescut ca de obicei în școlă străinimului, trezit apoi din nou la o nouă viață națională în Italia. Voiu reproduce pe rând câte ceva din „Ziarul“ lui, — prin ce tot mai bine îi va ieși la lumină caracterul. Articolul ce urmază e caracteristic din multe puncte de vedere. îl recomand în deosebită atențiune fraților Români din Maramurș și din părțile învecinate. Cuvintele unui fiu al țării lor, — țara lui Dragoș — nu le vor căde așa de greu, cum pöte le-ar căde aceleași cuvinte spuse de alt cineva mai îndepărtat. . . . Acum la începutul unui nou an de școlă articolul acesta mai cuprinde și observări de actualitate, pe care regretatul autor le-a scos din propria sa experiență.

Las să urmeze acum însă și cuvintele lui Anderco, care ne sună ca și un glas din ceea lume. Să luăm aminte!

Dr. E. D.

STUDIELE MELE.

(Turin, 25 Novembre 1872.)

Ce este ținta existenței, scopul vieții mele? — A deveni om; un fiu al națiunii; un lucrător al familiei umane.

Educațiunea, experiențele imi crează deja credința politică, credința vieții. Dorurile etății mele se strâng împrejurul unui tip, tipul patriotului, al științiatului. Părinții și membrii familiei, cu câtă grije mă abăteau de la „direcțiunea flutuantă, periculoasă a

politiceii.“ cu atâta ardóre imi presentau viitorul unui medic conscientios, laborios; binefăcătorul suferitorilor, omul tuturor. Eă mă voiu nisui a face destul dorințelor, ce au părinții și rudele mele; și eu pun mare pond pe cariera ce mi-au ales; eu ador arta mea. Dar până ce implinesc un dor, ce este comun, trebuie să mă închin și simțului, ce visurile copilăriei și ale junimei mi l'au creat, ce interul meu mi l'au impus. *Eă sint Român:* Traian nu ne-a plantat pe plaiurile Daciei, ca să „perpetuăm rassa sclavilor“.

Prin ce se ridică un popor? Cum devine formidabil oprimatorului? Prin sciință, prin artă, prin progres. Ideile îmbrătoșate de fi zeloși, cu inimă de bărbați vor forma legiuni. Contra progresului, contra dorinței generale a unui popor nu este armă. Noi prin sciință, cultură am invins. Problema viitorului nostru stă în progres. Cultura germană a invins, înainte de *Moltke* și *Krupp*, un popor creșt neinvins.

Românii nostri s'au trezit din somn. Chemarea noastră este a ști apretui acêta deșteptare. Ore face-vom destul numelui, pozițiunei ce vom ocupa? „Voința e putința“, și eu, unul dintre mi, aduc sacrificiul voluntariu pe altarul unei idei: juneța mea, facultățile mele, voința mea. Folosi-vor? Puté-voiu fi folositor?

Sau putere-ași fi medic, fără ca să încet a fi Român? Înainte de a fi medic, eram deja Român. Medici devenim cu timpul, Români ne nascem.

Să mă fac, nici rece, nici cald, nici Némț, nici Ungur, nici Român, renegat? Val de educațiune și pozițiune, dacă te-ai făcut renegat. *Renegații sint rana deschisă*

a unei națiuni. Sint și nu sint fiil ei. Au nascut numai spre nefericire, în oră de blăstem. Un om, pe cum nu pöte fi partinitor a două interese, ce se esclud, asemenea nu pöte ave două naționalități, de nesuini și dorinți deosebite. Pe teritoriul Daciei nu pöte exista numai de cât o politică, politica română.

La noi, de din cöce, nu ași puté afirma cu siguranță, ce e mai mare, temerea în cutezare, sau degenerarea. Muiți, vedënd ambiguitatea părinților, repetă necontentit: perire, perire! Pentru Dumnezeu, bêtrânii nu fac încă națiunea. Dacă părinții nostri, prin purtarea lor, au cauzat rimproverarea fiilor lor înșiși, se așteptă de la noi refacerea erorilor. Speranța, voința aparține tuturor etăților; la dinsele înse au mai mult drept junii.

Nouă ne lipsesce, nouă ne trebuie educațiune națională. Esplicați copilului vostru numai odată, ce va să zică Român. Arătați-i, după ce l'ați făcut a cunosce trecutul, prezentul, — calea viitorului, și dacă fiul vostru nu se va entusiasma de acel cuvint, (Român) de tradițiunile lui, dacă nu se va întări la inimă și brațe, să-l plângeți; să știți că fiul, căruia i-ați dat viață, nu e sângele vostru, că s'a degenerat.

Părinții nostri ne dau ori ce educațiune, numai patriotică nu. Se întrebă în tôte părțile, pentru ce e atât de mare numărul renegaților? Băgați samă de primele zile ale junimei; grijii fiil vostri de ideile rele, incompatibile; deșteptați în inima lor simțul național, al mărimii istorice, al mărimii viitoare; faceți-i mândri de numele, ce pörtă, ca să se arete demni de el; și atunci nu-ți ave renegați.

* * *

Constatări prețioase. — În Nr. 21 și 22 a. c. a lui „Magyar Polgár“ din Cluș. sub titlul „mormintul unui domn magnific“, unul dintre redactorii acestei foi își publică impresiile, avute cu ocaziunea excursiunii, care s'a aranjat de către v. comitele comitatului Cluș la Cosma, unde e mormintul fostului principe al Transilvaniei, Acațiu Baresai.

Cetitorii nostri cunosc fazele și rezultatele acestei excursiunii din numărul trecut al „Unirii.“ Ne oprim totuși la cele publicate de „M. P.“ aflându-le interesante mai ales intru cât se abat de la obiectul propriu al excursiunii.

Etă anume ce scrie „M. P.“

După ce laudă pe românii din Cosma, „fără de a căror pietate, păstrată în decurs de veacuri, astăzi nime n'ar fi în stare să cerce unde-și dorme somnul vecinic principiului național ucis în mod barbar“, se oprește la constatarea, că între cei adunați în 16 August a. c. în jurul mormintului lui Baresai, românii, magiarii și sașii, „nu s'a arătat nici urmă de certă sau antipatie națională.“ Apoi continuă:

„Batăr că poporul de rînd român și sașii, nu scie vorbi ungurește; chiar și o parte a omenilor inteligenți numai o rupe în limba statului. Dar simțimentul li-e magiar. Și acesta ne este perfect de ajuns. Dumnezeu magiarilor în decurs de o mie de ani tot de una a priceput rugăciunile aduse în mai multe limbi. Le pricepe și după asta. Și nouă nu ne trebuie alta, de cât ca acele să isvorască din inimă patriotice.“

Ce spectacol ar provoca un „patriot“ modern din faptul acela spre es., că pe pompierii agriculturilor români din Cosma îi disciplinează comandantul cu resonătoare comandă nemțescă!

Lucrul se explică așa, că pompierii au servit în armata comună. De acolo au adus expresiunile comunei nemțesci. Organizația lor numai atunci e militară, dacă se mișcă pe comanda nemțescă. Nime nu-i conturbă

pentru acesta. Nici să nu-i conturbe. Pentru că simțimentul lor n-are nimic de a face cu acesta. Intralte comune, unde ficiorii au servit la honveqime, comanda pompierilor români și sași este ungurească. Și acesta o urmăză cu însuflețire. Și în urmă: ce procedură brutală ar fi aceea, ca să începem a sumuța și regula pe bieții țărani valachi din Cosma, pentru aceea, pentru, că în armată nu este comanda pretutindenea magiară. Pörtă ei vina că acesta este ast fel și că ust fel varsă în el tonele de militar!

Bine fac în comitatul Clușului, că nu conturbă dispoziția poporului din cauze așa de mitite. Chiar susceptibilității de acestea lingvistice, siluirii de totă sama, s'au obicinuit a deveni isvorele cele mai abundante a certei de naționalitate și prin urmare a urei.

Ne bucurăm, că în comitatul nostru nu se desfundă ast fel de isvore. Nici să nu o facă. În sine cunoștința limbii magiare sau chiar silirea de a o cunoște încă n'a făcut pe nime nici o dată patriot în simțiri. Și ori în ce limbă să vorbească un popor, dacă o dată simțimentul, simpatia și amicitia lui este a noastră: atunci nu mai este într noi nice un părete despărțitor.

Așa dară pompierul român din Cosma care nu pricepe nici un cuvint ungurește, petrecă-și neconturbat cu comanda sa nemțescă. Pentru că până când dă tribut de adevărată pietate memoriei principelui magiar; până când cu adevărată însuflețire strigă „szetreaska“ la vorbirea patriotică românească, și cu adevărată cucernicie ascultă Szozatul: până atunci el este un ungar, mai bun mai patriotic, de cât foarte mulți din neamul lui, cari vorbesc ungurește, ca și un profesor magiar de filologie.

O condiție fundamentală a bune și înțeleptei politici de naționalități e, ca să nu bombardăm în mod jignitor limba poporilor de alte buze (masajku), și la nice un cas să nu li-o impunem a noastră.

Straturile inferioare ale poporului de rînd note că nici o dată, sau cel puțin printr'un proces foarte îndelungat și nesilit ar învăța limba statului. Trăiesc în țară multe sute de mii de oameni, cari în cadrele de tot restrinse ale vieții lor abia aud vre

o dată vorbă ungurească. Și milioane sînt aceia, pe cari relațiunile restrinse de viață, lipsese nepretențioase daraverile lor ne însemnate numai cînd și cînd îi conduc la aceea, ca să deie ceva atențiune limbii statului. După acestea și învăță unele câteva cuvinte de cari au lipsă în prăvălie, în piață sau înaintea auctorităților. Dar acesta cunoștință de limbă nu se ridică până la înălțimea construirii unei ziceri corecte.

Straturile mai de jos chiar și din limba proprie numai atîta învăță, cât e neapărat de lipsă spre a se fericii în cercul lor. Acesta lipsă variază după ținuturi. Dicționarul poporului valach din munții Gilăului și a Hunedorei e neasemănat mai sêrac și mai turbure, construcțiunea zicerilor mai puțin perfectă de cât d. e. a țeranului din ținutul Sibiului și Făgărașului, avisat la pretensiuni mai înaintate. Motul de la munte nici chiar limba acesta din ținutul Sibiului nu ar pute-o învăța curînd. Cu atît mai puțin limba alêsă a inteliginții sale sau limba magiară cea arăt de grea.

Aducem un exemplu instructiv. Limba sașilor din Ardeal e înrudită cu limba germăna. Sășimea a trăit veacuri dearindul sub administrație exclusiv nemțescă. Cultura, literatura îi sînt germăne. Simțimentele o atrag către rasa germăna sau cel puțin nu-i antipatică înrudirea cu germanii. Afară de aceea poporul sășesc stă pe o anumită treptă mai înaltă culturală, așa dară scie învăța. Pe lângă aceea trăește aproape pe un teritoriu în grupuri dese. Și mai pe sus de toate idiomul sășesc e mai greu, și în contactul din afară mai puțin practicabil de cât cel nemțesc. Și cu toate acestea sînt în poporul sășesc grupuri întregi, cari peste tot nu scie limba nemțescă.

Exemplul acesta dovedește destul de lămurit, că o anumită parte a poporului de rînd nu e în stare să-și însușească încă o limbă. Nu numai pentru aceea pentru că nu are lipsă ei și pentru că îi lipsese simțul pentru așa ceva.

Apoi straturile mai înalte a poporului de alte buze?

Cu acestea putem isprăvi și mai pe scurt. Cel ce se ridică din poporul de rînd

Vorbesc despre mine. Esperiențe triste m'au adus la aceste convicțiuni. Educațiunea mea fu greșită. Studiam literatura, stilistica străină. Eă țineam panegirice asupra strămoșilor, ieremiade asupra ruinelor „Daciei felice“ — în limba ungurească. Discutam cu contrarii națiunii mele, eram „vad oláh“, mă încercam a mijloci o catedră în liceu (pentru limba română N. ed.) și mai nu sciam cuvinta românească.

În institutele ungurești eram priviți rîu; tractați în mod lujositoriu. Din acele momente, când din ura observată *) început a fi superb, că aparțin poporului „nimic“ — calea viitorului era deschisă înaintea ochilor mei. Direcțiunea de luat înceea; eă o vedui, o urma. Timpul, pozițiunea, societatea, m'au întărit în idea acesta: ținta-mi lucește mai luminos.

Înainte de a pași pe calea ce conduce la ea voesc a fi preparat. Dumnezeu a voit, ca eă să ved Italia; ca pămîntul natal, ca azurul ce suridea la întreprinderile moșilor nostri, sôrele ce strălucea la succesele lor, să-mi nutrească, întărească idea: să-mi deie forță, să mă facă demn de a apropia atîtea mărim. Tote încercările mele se concentrau în cercul acesta.

*) În privința modului cum Românii erău, și mai sînt, tratați în institutele ungurești, însuși ziarul lui Anderco ne dă date interesante sub titlul: *Tury Imre tisztelendô osztályfônök nevezetesebb mondasái*, Anderco însemnă în *Napló* următoarele:

22 Aprilie 1867. Kifüstölöm ezeket a rûbes, koszos, taknyos disznókat; menjetek oda Balázsfalvára és ott pövedáljatok a magatok nyelvén; mind tertiába rakom.

4 Iunie 1867. (A golyához, Tompától) Ezt nem szabad szavalni, mert ebben az igazság van meg, nehogy alkalmuk legyen megint írni a Gazetába.

Studiile ce mă ocupă sînt scolastice și literare. Scolastice pentru medicul; literare pentru omul vieții civile.

Literare: istorice, beletristice, cât și lingvistice. Stilistica este baza viitorului meu în cele ce privesc comunicațiunea ideilor. Trebuie să mă închin și eă recerînței secolului: corespondența, ziarul îmi desvöltă, îmi îmbunătățesc stilul. În vacanțe cetii pe Dante; învăța multe locuri din el; aci am început a ceti și a studia clasicii italieni.

Lui Dinu (un coleg N. ed.) îi dau lecțiuni din limba italiană; el învătă, eă mă perfecționez. Din „Convorbirile literare“ (Iași) până ce combat criticele D-lui Maiorescu, învătă dicțiunea populară. „Ileana cea și-rătă“, „Florita din Codru“, povești, au prosă fluidă, frumoasă. Le învătă de rost. Dacă noi am avé scriitori, cari ar poșede magica putere a se exprime așa, a cugeta, a simți ast fel, noi am ajunge la clasicitate.

Cu N. Badereu și G. Bobeica (colegi N. ed.) Joia și Dumineca studiem câte două ore gramatica. Ei mă învătă franceza. — sciu ore ceva încă din colegiu — eă eă îi învătă nemțesca.

Este un studiu pentru viitor. Acele studii apoi, ce nu se scriu, ce de pe carte nu se pot învăța, rămân tot studii.

„Il mondo è l'eterno giudizio; conosci le stesso. — l'uomo è la gioja dell'uomo.“

Artemiu Anderco Honorodeanu.

TÎRNAVA.

(Imitație.)

Vii așa de 'ntunecată
Tirnavo, 'ți e sbucium mersul
Geamăt 'ți este astăzi versul
Doinitor de altă-dată!
Plină ți-e de spume gura,
Și cu gura musci din țermuri
Lacomă ți-e plină ura,
Și de multă ciudă tremuri!

În adinc îți ferbi venimul,
Și 'n obraz veninu-ți iasă.
Nu-l acoperi, nu îți pasă
Că ți-e negru tină sinul.
Tu, în hohot nebunită,
Sai de odată peste maluri
Și tai câmpii despletită
Păru-ți curge 'n rupte valuri!

Tot mai mare crești. Mânia
Vîndă mereu îți crește
Cum alergî de nebunesce
Să îneci totă câmpia.
Iat-o salcie rămasă
De topor, în brațe-o scuturi
Și o smulgi. Din umbra-i desă
Sbôră 'ncet de nôpte fluturi!

Ce apuci odată 'n brață
Stringi la piept ca desperarea!

și dorește să-și însușească o calificățiune mai înaltă, să primescă vre-o slujbă, să ducă rolă publică. *acela și așa nesmintit trebuie să învețe limba statului*, pentru că fără de aceea nu se fericește. Nu numai pe carierele de amplot, avocat, inginer, medic ș. c. l., dar deja nici în bransa industriei și a comerțului nu poate cineva trăi și progresa fără să scie l. magiară. Dacă am silii elementele acestea ca să nu învețe unguresce, și atunci ar învăța. Ba chiar atunci s'ar produce demonstrații naționaliste exacerbate, dacă în mod voinic le-am îngreuna învățarea limbii magiare și ast fel i-am împedeca în nisuința de a ajunge în țară la poziții, influențe și acuziții corespunzătoare lipsei și pretensiunilor lor juste.

Nici nu este deja în inteligența naționalităților, om cu ceva pretensii, care să nu vorbescă și scrie unguresce. Și rezultatul acesta l'am fi putut ajunge și fără discursuri patriotice detunătoare și fără articole furioase de ziar, și fără programe și formalități forte obositoare de propagare a limbii. În lucruri de natură acesta-i conduc pe oameni exclusiv numai lipsele vieții și pretensiunile naturale ale individului. Poporul de rînd nu are lipsă de limba statului așa dară nici nu o învețe până atunci, până când nu-l conduc la acesta interesele și lipsele lui personale prin bold intern și spontan.

Aduce apoi înainte nisuițele deșerte ale Austriei și de a-și germanisa provinciile și Ungaria. — a căror urmare e ura nemărginită ce o pîrtă astăzi limbii germane ungurii, cari în număr mare s'au făcut valachi, sîrbi, tîuți și durere, se vor mai face încă, dar nemți nici odată! . . .

„Dar politica acesta de siluire — mai are o urmare. Aceea anume, că colecțiunea bogată de casuri comice și ridicole când cuceritorul neamț se încerca parte cu sila, parte cu buna, a vîrsa în magiar limba și cultura germană, vor rămîne pururea în anecdotele poporale.

Fără să vrea de multe ori mă tem, că și noi vom ajunge în anecdotele poporale

ale valachilor, tîuților, sîrbilor cu zelul nostru de magiarizare. Chiar așa ca și neamțul.

Se pôte un obiect mai potrivit pentru anecdotă de cât aceea spre pildă, că de câte ori un prunc valach boviséză și totoroscesce „*Talpra magyar*“. — saă învățatorul la esamen îndopă cu câte-va ziceri magiare pe pruncul și copilele împodobiti cu frunze naționale, noi inotăm în valuri de bucurie. Pe învățatorii și pruncii acestia îi încercăm apoi cu laude și daruri, par'că Dumnezeu știe ce serviciu mare au prestat națiunii magiare.

Ar trebui să băgăm de samă, că evoluțiunile comice de felul acesta, micșorează *respectul limbii statului* în ochii poporului. Și ușor pot conduce la aceea, ca să facă batjocură din noi. Pe când nici atîta nu ajungem cu ele, ca pruncul acela să și învețe l. magiară.

Atîta mai putem încă aminti aici, că în loc de încercări zădarnice, ba chiar stricacioase, întreprinse în ținuturile naționalităților, — politica culturală magiară să se nisuescă mai ales într'acolo, ca să întărească cultura punctelor magiare. Justiția și administrația să resolve afacerile poporului repede, imparțial și tot de una cu bunăvoință și pretinie. Și mai ales pe poporul de jos absolute la nici un cas să nu-l infestăm, pentru că nu știe l. magiară. Acesta de o parte e fără scop, pentru că în urma silei externe și așa nu o va învăța; de altă parte e periculos, pentru că nasce porniri inimice limbii octroate.

Bucuros constatăm, că espuneriile acestea conțin mult adevăr. De cât că pentru noi nu sînt lucruri nouă, din contră sînt ade-

văruri pe cari noi Români le-am spus înainte cu zeci de ani. Ce politică nebună conduce biata noastră patrie, când după atîtea milioane, forță și energie risipite, abia „*Magyar Polgár*“ vine să constate un adevăr atît de elementar. Și câte milioane, forțe și energia se vor mai risipi, până când cercurile hotărîtoare să ajungă a recunoște adevărul acesta elementar. Vorba Romînilui: „*întîleptul învață din paguba altuia, năbuunii nici dintr'a sa.*“ Un lucru constatăm, nu ne așteptam la ast fel de constatări, chiar de la „*M. Polgár*“.

De ar fi macar un bun început.

Revistă politică.

România. Rusia nu se stîmpără. După ce a dat faliment cu politica sa panslavă, acum cercă să se apuce de un nou plan, să adune tôte țările din peninsula balcanică în o confederațiune sub protectoratul Rusiei. Spre a ajunge la rezultat cu acest plan, a fundat la București primul ziar ruso-francez, sub titlul „*Pravoslavnii Vostok*“ (Orientul ortodox). Acest ziar are de redactori bărbați distinși și scriitori de renume. După cum se vede deja din titlu, firma ademenitoare sub care luptă noul ziar, e religiunea comună, ce o au tôte popoarele din peninsula balcanică. Noul ziar spune, că e dușman a ori ce acțiuni panslave, în schimb face propagandă pentru panrusism. Frații de dincolo vor ști să incurce firele politicii rusești, cari au început din nou a se întinde în Balcani.

*Negră ti-e 'nainte zarea
Și 'n dărăpt ai nori de ceață.
Stai. Sălbatic ochiu-ți cată
Și, ca tauru 'n mînie,
Capu 'n piept ți-l puț de odată,
Și pornesci o vijelie!*

*Tu, cu ochii 'nchiși acuma.
Nu măi ști-i ce-i deal, ce-i vale,
Ori de-ți stai dușmanii 'n cale!
Dai din mîni, ți 'ntuneci spuma,
De nu merge dai cu pumnii.
Te trîntesci de stavili tîtă
Și răsbesci, ér stîlpî unii
'N păru-ți, înclicîți, înotă!*

*Și pădurea stă năucă,
Cu ochi mari la tine cată.
Nu te măi pricepe, fată,
Ce-i cu tine ce te-apucă.
Și de ciudă că nu pôte
Taina ta să o 'ntelégă,
Urlet de mînie scôte
Și se sbuciumă întregă*

*Dar în calea alergată
Te-ai isbit, șuerătore,
De-un pripon, și glasu-ți mîre
De durere 'nviforată
Ridici capul, și cu ochii
Tulburi tu privesci necazul.
Ce-ai stă 'n drum... Ce, pîla rochiu
Ți-o ridici că-i mare iazul?!*

*Înse nu! Alt gînd te pîrtă!
Te-ai oprit de-ți stringi puterea.
Prea-i amară 'n tine fierea
Și mânia nu ți-e mîrtă:
Vrei să-l smulgî din rădăcină
Hohotind să-l duci la vale. . . .*

*Glasul vîntului suspină,
Și 'nvăzduh e-atîta jale!*

*Și-acum uite-o! Iar vuesce,
Iazul ea l'a prins în brață
Și-l smăncesce, și-l înhață,
Dar nu-l pôte, nu-l pornesce.
Și ea lunecă și cade,
Părul i-s'acată însă
Prin grădele. Și o arde,
Sórele pe fața-i plînsă!*

*Te-a învins, și rușinată
Fugi acum ș'alergi într'una!
Ți-a mîrit în piept furtuna
Neisbînda, dragă fată!
Și pădurea de pe culme,
Te-a văzut, ș'a ris să mîră
Par'că nu-i și ea din lume,
De durerea ta s'o dîră!*

*Dar de ce începi să tremuri,
Țirnavo, și plîns ți vine?
Ce te dîre, ce-i cu tine?
De c'un glas din alte vremuri
Prinzi să cânti înduioșată?*

*Haina de ți-o stringi în cîte
Lîngă trup, și se arată
Pe-a ta faț' acum blîndețe?*

*O, 'nteleg! Pe-un deal de-oparte
Un cioban din fluer cîntă
Doină trăgănată, frîntă,
Sînt Români prin astă parte!
Tu-i cunosci, și rîu ți pare
O'ai stricat ogóre-atâte,
Munca lor, și-ți ceri ertare,
Palidă 'n suspinuri frînte!*

*Și-acum vrei, ca dintr'odată
Să-ți aduni din vînt veshmintul,
Să-l ții strins. Și-ți plîngi cuvîntul
Că nu poți sermană fată!
Dar pe rînd îl prinzi de-a bine,
Părul despletit pe cale
Plete-l faci, căci ți-e rușine
Să pornesci așa la vale!*

*Iar pe deal Romînu-și cîntă
Doina lui tremurătore,
Par'c'ar fi dintr'o ruptore
Cu-al tîu glas ce se frămîntă
Țirnavo! Și câtă jale
Zace 'n ele 'ntr'amîndouă!
Ah! De-ar fi de-aici o cale,
Prin Carpații rupți în două!*

I. Agîrbicean.

Corespondințe.

Instalarea părintelui Domide.

— Raport special al „Unirei”. —

Bistrița în 22 Aug. 1901.

După moartea protopopului Alesandru Szilasi, întâmplată în 19 Mai a. c. inteligența în înțelegere cu fruntașii poporului din Bistrița, prin o deputațiune esmisă din sinul lor, au rugat pe Excelența Sa Episcopul diecesan, să se îndure a denumi la Bistrița un preot vrednic, care atât în împlinirea afacerilor bisericesti-scolare din Bistrița și din tractul aci aparținător, cât și în viața socială, politică și administrativă să fie la culmea chiamării.

În 2 August n. c. am primit scirea, că Excelența Sa a împlinit deplin dorința Bistrițenilor denumindu-ne de *preot și protopop* pe vrednicul, cunoscutul și simpaticul preot al Rodnei *Gerusim Domide*.

O adevărată bucurie a cuprins toate inimile și cu toții binecuvântau gândul bun, cu care s'a făcut această nimerită denumire.

Se accepta deci cu nerăbdare introducerea noului păstor sufletesc, pentru a cărui primire Românii bistrițeni, inteligenți și popor, și-au dat totă silința, ca aceea să fie vrednică de persoana celui acceptat și vrednic de comuna bisericescă, care-l accepta.

Duminecă în 18 Aug. la 2 ore d. a. un banderiu de 50 călăreți, urmat de inteligență și popor în peste 20 trăsuri, au plecat din Bistrița înaintea tubitului preot-protopop Domide. L-au întâmpinat la comuna Iaad, a treia de la Bistrița, însoțit de un număr mare de inteligență și popor din Rodna și jur, cari în 25 trăsuri petreceau pe tubitul lor preot și pretin spre a ni-l preda nouă.

Întâmpinarea a fost înduioșătoare și și însuflețitoare. După o binecuvântare caldă din partea avocatului Dr. G. Tripon, părintele protopop Domide urcă în trăsura ce i s'a destinat, însoțit de Dr. Tripon și 2 membri țărani din comitetul bisericesc din Bistrița. Plecând în fruntea lungului șir de trăsuri la 5 ore d. a. a sosit în Bistrița între sunetul clopotelor, unde înaintea bisericii, în fața unui public numeros salutându-l Dr. Demetriu Ciuta în numele comitetului bisericesc. Dsa în o vorbire plină de emoțiune mulțimesce pentru strălucita primire. Întrând în biserică la urcarea amvonului a fost întâmpinat de bătrânul preot Eliseu Murășan din Șieș-Cristur, administratorul parohiei în timpul vacanței, care adresându-i o alocuțiune însuflețită și plină de sfaturi și povețe bătrânesci i-a predat crucea.

După celebrarea vecernei, părintele protopop Domide a fost condus de comitetul bisericesc la casa parohială, unde la 8 oșesara reuniunea română de cântări i-a făcut serenadă.

La 9 ore sara în otelul „Regele Ungariei” a fost sara de cunoștință, unde s'au adunat peste 200 persoane, între cari comitele suprem conte Bethlen Pál, contele Lázár și mulți dintre funcționarii mai înalți, sosind la orele 10 și delegatul episcopesc canonicul Ioan Georgiu.

A doua zi demineța la 8 ore între sunetele trăscurilor, s'a început serviciul divin, după care delegatul episcopesc în fața unui imens public, între care toate notabilitățile și reprezentanții autorităților și reprezentanții autorităților și a confesiunilor, a îndeplinit cu multă demnitate ceremonia instalării.

La 1 oră după ameză a urmat banchet în otelul Regele Ungariei, la care pe lângă un număr mare de inteligenți și poporenți români din loc și jur, au luat parte și reprezentanții tuturor autorităților civile și militare din localitate.

Seria toastelor a început-o delegatul episcopesc canonicul Ioan Georgiu, care a închinat în sănătatea și viața lungă și fericită a Pontificelui roman și a Măiestății Sale Regelui Francisc Iosif.

Comitele suprem conte Bethlen și-a ridicat paharul în onoarea Excelenței Sale Dlul Dr. Ioan Szabo, episcopul diecesan, făcând și propunerea, ca acesta poftire de bine de aci de la masă, să i-se comunice telegrafice, ceea ce s'a și făcut. Pentru această deosebită atențiune arătată față de Episcopul diecesan, canonicul I. Georgiu s'a grăbit a ridica paharul și a închina în sănătatea comitetului conte Bethlen.

Au tostat apoi Dr. Leo Scribon, prim-vice-notar comitatens, pentru delegatul episcopesc; avocatul Dr. D. Ciuta și primarul orașului Friedrich Sadler pentru sărbătoritul preot-protopop Domide; Dr. G. Tripon pentru confesiunile conlocuitoare, la care răspundând protopopul săsesc Csallner din Aldorf, preotul reformat și redactorul foiei locale ungurești „Besztercze” și administratorul parohial gr. or. din Bistrița Pavel Beșu, au felicitat cu toții pe protopop Domide.

După aceste medicul din loc Dr. Ales. Pop, felicitând armata și pe reprezentanții ei de față: colonelul de linia Neudek și majorul de la honveđi Forget, colonelul Neudeck într'o vorbire frumoasă și pătunsă de idei umanitare, închină în onoarea preoției și în special a protopopului Domide.

Au tostat candidatul de avocat Dr. Dionisiu Login pentru administrație și reprezentantul ei vice-comitele Gottfried Kuales, și pentru instanție, reprezentată prin presidentul tribunalului Kendefi, cari răspundând asemenea au închinat în onoarea sărbătoritului protopop Domide.

Grigore Scribon, asesor orfanal, a ridicat paharul său pentru comitetul bisericesc; luminatul director al gimnasiului săsesc din loc Georg Fischer a vorbit cu mult sentiment pentru tinerimea română; Ignat Seni, învățător fundational la Năsăud, pentru Domide, în numele reuniunii învățătoresci „Mariana” din Năsăud; Procopiu Cutean, asesor orf. pentru primarul orașului Sadler; candidatul Dr. Valeriu Moldovan pentru directorul gimnasiului săsesc Fischer și contele Lázár Imre pentru Domide.

La urmă sărbătoritul protopop Gerasim Domide în o vorbire plină de sentiment, mulțimesce de strălucita primire, ér delegatul episcopesc exprimă calde mulțămite comitetului suprem conte Bethlen și celor alalți honorațiori și reprezentanți ai autorităților, pentru onoarea și bunăvoința arătată față de credincioșii bisericii române, ridicând prin prezența lor măreția sărbătorii de azi.

Sara a fost petrecere populară, la care a asistat și părintele protopop Domide, însoțit de mai mulți inteligenți români.

Ôspeții din jur s'au depărtat, o parte după sfârșirea banchetului, ér cei alalți în demineța zilei următoare, ducând cu sine fie care frumoșe impresii de la o sărbare succésă atât de splendid, de cari rar să întâmplă în viața românească și și mai rar în viața noastră bisericescă. C.

Mai nou.

Primum următoreea telegrama de la Șieșeci: Chramul bisericii și procesiunile iubilare au fost din nou împedecate cu arme. O mulțime de gendarmi au fost aduși aci.

Cetitorii nostri știu, că la biserică votivă din Șieșeci sînt în datină procesiunile la ziua de Sântă Marie. De ani de zile, guvernul le împedecă din simplul motiv, că în Șieșeci funcționează păr. Lucaciū. Că ce primejdie este acesta și cum să esplicăm frica celor mai mari, cari află de nevoe să opréscă cu baionete, procesiuni religioșe, — nu șcim. Un lucru apare din toate acestea, că stăm încă de parte de libertăți veacului al XX-lea.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Bunii și pii credincioși ai parohiei acesteia: Vasiliu Gábor, Vasiliu Rus, Ioan Pop Catona, Georgiu Gábor tin. și Vasiliu Biltiu au cumpărat pentru s. noastră biserică locală un rând de vesminte bisericesti foarte pompoșe în preț de 100 corone; Ioan Pop a Mariei cu soția sa Marie Bulbuc și Ioan Someșan cu soția sa Irina Rus au donat sfintei biserice un ornat bisericesc în preț de 90 cor. mai de prte Ioan Huga alui Nicorá cu soția sa au dăruit s. bisericei un prapor frumos ornamentat în preț de 50 corone; în fine On. Domn Petru Herczeg teol. abs. al diecesei de Orade și prefect în internatul Pavelian de băieți din Beisș a donat bisericei noastre o cruce în preț de 10 corone și credinciosul Mihail Pop Catona asemenea a cumpărat o cruciță pe altariu cu prețul de 30 corone. Pentru acestea jertfe frumoșe și fapte maritimose subscrișul preot local în numele curatoratului bis. și a întreg poporului credincios aduc donatorilor și pe această cale cele mai caldăroșe mulțămiri, rogând ferbinte Pronia ceréscă, ca să le lungéscă firul vieții cu multe zile senine și fericite. La mulți ani! Tirsolțiu, tractul prot. al țerei Vasului, diecesa Gherlei, la 21 Aug. 1901. *Eugeniu Dredean* preotul gr. cat. al Tirsolțului.

Solți personale. Azi Sâmbătă, Excelența Sa Mitropolitul a sosit sănătos la reședința sa.

Hymen. *Iacob C. Domșa*, cleric abs. și *Lucreția P. Bunea*, au nuntă cununia lor, care se va serba la 8 Sept. n. în biserică catedrală din Blaș.

Noul ministru de rășboi. Tot mai des s'a scris zilele acestea despre retragerea ministrului Krieghamer, de următor a lui se desemnéză FZM. br. *Waldstätten*, inspectorul suprem al infanteriei.

Alegere de învățător. În Sécăul-de-Câmpia dintre 10 concurenți a fost ales în ziua de Sântă Marie cu majoritate absolută de voturi Dl *Ioan Moga* din Șeulia-de-Câmpia.

Astra. Adunarea cernală a despărțimintului Cluș e convocată la Cluș pe 5 Sept. n. în localitățile Casinei române.

Necrolog. † *Ioan Laslo*, protopopul Clușului, a repausat Miercuri noptea la vrîsta de 60 ani. Laslo s'a născut în Petelea la 1841. Studiile gimnasiale le făcu în Blaș, teologia în Blaș și Viena. A fost patru ani profesor în Blaș, la 1866 a fost chirotonit de preot, la 1869 numit paroch în Zlatna, la 1880 admin. protopopesc al tractului Roșia, la 1881 de viceprotopop până la 1890, când a fost numit protopop al tractului Cluș.

În veci amintirea lui!

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă” —
Aug. Coltor — Blaș.

oferesc On. Public român **chilile** sale de ôspeți **modern mobilate**, vinuri **curate** de pe Târnave și **prima calitate** de bere de la **Steinbruch**.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Fiasco și reușită.

În zilele trecute foile din Germania au publicat niște lucruri, cari din nou dovedesc, că viața este numai în biserica aceea, în care suflă Spiritul lui Christos.

„Berl. N. Nachr.“, o foie declarat luterană, publică următoarele:

„În rîvnire însuflețită a lui Christos se formaseră deja în zilele cele dintâii ale creștinătății însoțiri religioase proprii cu scopul de a dedica viața întregă serviciului omenirii pătimitoare. Mai ales surorile, cari grijesc pe bolnavi, sînt vrednice de recunoștința noastră și de admirarea noastră. Lucrul lor în serviciul carității resignate a revărsat o bogăție de binecuvîntare. În vremile cele mai grele, pe timpul epidemiilor, pe câmpul de luptă, în spital și în coliba părăsiților și-au dovedit ele valoarea. Până și un desprețuitoriu al creștinătății ca Voltaire încă a rostit laudele cele mai frumoase acestor „ângerii ai iubirii deapropelui“. „Nu este pôte nimica mai mare pe pămînt,“ zice el, „ca jertfa aceea, ce o aduce un sex așa de gingaș jertfind tinerețe, frumșetă, poziție și nascere și dedicându-se grijii bolnavilor în spitaluri“. Dintre ordurile și congregațiunile catolice de surori, cari grijesc pe bolnavi, surorile misericordiane sînt cele mai cunoscute. Dați de ele în toate zonele pămîntului la lucru, unde are, să se isprăvescă o lucrare a dragostii și a milosteniei. Auctorități medicale eminente de toate confesiunile au recunoscut cu laudă lucrarea lor cea liniștită, nepretențioasă și totuși bucurătoare la patul bolnavului, jertfirea lor de sine, cu carea și împlinesc datorința, petrecerea personalității lor în serviciul carității. Parochul Teodor Fliedner a transplantat lucrarea cea bogată de binecuvîntare a surorilor acestora în teren protestantic și a înființat în Octombrie 1863 în Kaiserswerth lângă Rin cea dintâi casă de diaconise. În emulare nobilă cu surorile misericordiane au deprins de atuncia diaconisele lucrările milosteniei față cu omenimea bolnavă și pătimitoare și pentru activitatea sa cea jertfitoare de sine și-au câștigat din partea tuturor recunoștința cea mai caldă și venerația cea mai desevărsită. Dară pe pămînt nici un lucru nu e desevărsit. Crescînd îngrijirea de bolnavi, numărul și felurimea surorilor evanghelice, cari grijesc pe bolnavi încă au crescut, dară durere, așa se pare, că nu s'a potențat cu o cale în tot de una în aceeași măsură și calitatea surorilor. În timpul din urmă cel puțin se înmulțesc tînguirile asupra serviciului surorilor evanghelice. Nu numai medicii, ci și omeni din cercuri protestantice, cărora religia le este un lucru serios, cred, că sînt îndreptății a fi îngrijați cu privire la grijea această de bolnavi. Unora din însoțirile acestea de surori li-se face impunitarea, că surorile lor îmbrățișează chemarea de surori nu într-o atîta din iubire creștinească a deapropelui, ca mai virtuos din iubirea eului său propriu, într-o atîta decît așa li-se face cu puțință o adăpostire mai pe ușor.“ Din priceperea această falsă a chemării, zice mai de parte citata foie, rezultă

apoi aberațiuni vrednice de a fi deplânse: lipsa sentimentului de datorință, și scărirea spiritului de jertfă și a lăpădării de sine în serviciul bolnavilor și pătimitorilor, silința, ca surorile serviciile mai grele și mai ohoșitoare să nu le sevărșescă ele înseși, ci dimpotrivă să le descarce pe umerii unor grjitoare ajutătoare și ai unor servitoare interesate, plătite, lipsa de disciplină și împotrivirea față cu medicii conducători. Învinuirii mai grele abia vor pôte, să se facă unor surori, cari grijesc de bolnavi. Aceia, cari au, să conducă și să sfătuescă în privința spirituală pe surorile acestea, au și datorința de a cerceta în chip serios tînguirile acestea și de a urgita delăturarea lor în interesul atât al grijii evanghelice de bolnavi cât și al grijiilor. Că tînguirile acestea nu sînt de tot neîndreptățite, acesta în cercurile protestantice bisericesti bune o recunoștință omenii deja și singur numai cu privire la porturile și la purtarea esternă a surorilor. O îmbrăcăminte cât se pôte de cocheta și ademenitoare, carea scote la ivelă într'un chip favorabil nuri trupesci ai persoanei, pare a fi unor surori lucru mai important de cât adâncirea internă în chemarea lor. Că lucrurile acestea externe le fac incapabile spre serviciul mai grele la patul bolnavului, acesta o deplâng medicii. Pe sama surorilor acestora au inventat numirea „Sport-und Versorgungsschwestern“. O învinuire grea această, de cum va e îndreptățită. Se mai zice și aceea, că multe dintr'însele socotesc serviciul în sala de bolnavi numai ca o stațiune de trecere la mărițiș. În una din foile de aici de unăzi s'a constatat din parte medicală, că un număr bunșor al surorilor acestora s'au mărițat după medici, cu cari s'au cunoscut în clinice. Cât de puțin pot, să pricepă multe surori misiunea sa, a dovedit cu adevărat de unăzi scirea, că în spitalul din Gross-Lichterfeld stărița și unsprezece surori Ioanite în urma certei cu medicii conducători au renunțat la activitatea sa, și că până acum numai în parte au putut, să se suplinescă. Simțibilitatea personală a surorilor le face, să dea cu totul uitării porunca iubirii deapropelui, carea în virtutea misiunii lor le-ar căuta, să o împlinescă. Ele părăsesc pe bolnavii, cari s'au încredințat grijii lor. Mila față cu cei pătimitori pare a le fi străină. Dacă din purtarea această ai voi, să faci conclusie, cum va fi cealaltă activitate a lor și raporturile lor față cu medicii, aceea ar căuta, să fie cam nefavorabilă. Întimplări de acestea provocă în publicitate asemănări cu surorile acelea catolice, cari grijesc pe bolnavi. Aci adevărat că nu e eschisă primejdia înrîturii confesionale asupra bolnavilor, — dară de altă parte la surorile acestea tînguirile amintite mai la deal lipsesc deja și numai din cauza, că ele au juruit castitatea, așa dară și nemărițarea, sărăcia de bună voe și ascultarea. Adâncirea în chemarea lor de surori le este totul, de lucruri externe ele nu știu, ba nici nu le este permis, să scie. Te-ai simți aproape ispitit, ca un cuvînt al principelui Bismarck, care suna, că în străinătate nu pôte, să se imiteze locotenentul prusian, mutatis mutandis să-l aplici surorilor acelorale bisericii catolice, cari grijesc pe bolnavi.

Așa se ved nevoiți, să judece protestanții înșiși despre diaconisele sale. Altmintrea pot, să judece catolicii despre călugărițele sale. De unăzi s'au adunat catolicii germani ca în toți anii, de astă dată în Aachen, ca să-și țină așa numitele „Charitastage“ și să-și dea samă, că biserica catolică din Germania cum a deprins în anul trecut dragostea deapropelui. Acolo oratorul cel dintâi din 16 Iuliu. Dr. Bellesheim, a zis despre ordul Franciscanelor: „Au trecut chiar 50 de ani, de când Francisca Schervier a întemeiat aci în Aachen ordul acesta. Plină de Spiritul Bisericii, împărtășită în binecuvîntarea Papei, purtată de dragostea credincioșilor, încunjurată de admirarea necredinței, congregațiunea această a avut parte de aceea, ca și din partea purtătorilor puterii statului să fie recunoscută întru activitatea sa, carea e așa de desinteresată, așa de jertfitoare, așa de neînfrițată, așa de rodnică. Fericita împărătesă Augusta a scutit pe Francisca și congregațiunea ei cu braț puternic. Prietenie caldă a împreunat în tot de una pe împărătesa cu marea fiică a Aachenului. În 14 Decembrie 1876 a murit Francisca; opera ei s'a răspândit din an în an tot mai de parte peste fața pămîntului. În anul 1891 Franciscanele din Aachen au deprins grijea ambulată a bolnavilor în 16 cetăți germane, și în tot atâtea spitaluri ale Europei servesc ele bolnavilor. În Statele Unite ordul are 14 spitaluri impozante și o casă matre în Cincinnati. Numărul surorilor în America e 466, al surorilor în Europa 818. În 8 cetăți germane conduc surorile institutele de servitoare. La acestea se adaugă 3 asile de lucrătoare și 6 școle de economie. Lucrurile de mână le învață surorile în 6 școli.“ Interesanta sa iconă despre activitatea Franciscanelor o închie cu devisa lor: „Res sacra miser! Lucru sfînt ne este bolnavul, lucru venerabil durerea!“

Eră oratorul al doilea, Dr. Schröder, a zis: „Dragostea de mamă e dragostea cea mai jertfitoare, ea este idealul carității, deprinderea ei atît pe terenul spiritual cât și pe cel trupesc e misiunea tuturor feciōrelor și femeilor, mai cu samă înse a celor creștine. În activitatea caritativă a feciōrelor și femeilor punctul de mîncare e chemarea de mamă, dragostea de mamă. Caritatea această are, să se vedescă după modelul dragostii materne a lui Dumnezeu față cu omenii, după modelul dragostii bisericii catolice față cu cei miseri și slabi. Dumnezeu a și împărtășit femeilor și feciōrelor daruri de tot deosebite spre deprinderea chemării caritative. Un ast fel de dar e în rîndul cel dintâi dragostea față cu sfînta religie, în carea ele în tot de una au întrecut pe bărbați. Altul e o inimă de totului tot simțitoare față cu miseria, o pricepere a grijiilor și lipselor, cari le au sărăcii și bolnavii. Gradul cel mai înalt al dragostii de mamă ni-l arată surorile călugărițe, activitatea cărora ni-se îmbie privirii aci în Aachen într'o iconă deosebit de vie. Dumnezeu răsplătuescă-le activitatea lor!“

Bibliografie.

A apărut:

Noua Revistă Română, Nr. 38 cu următorul cuprins:

C. Rădulescu-Motru, Literatură și patriotism. — T. Raica, „Hailerul Dómne”. — Th. Cornel, Din cartea dragostei. (nuvelă). Andrei Naum, Stiuca. Piriul. Marea. (poesii). Anton Eliade Nunta țărănească în partea Oltenei de la Dunăre. — S. Fl. Marian, Cătelul Frasinilor. (Din datinile și credințele Românilor despre insecte). — Dr. I. Simionescu, Științele naturale în școlile secundare. — Dr. N. Leon, Din terminologia medicală a poporului român. — Dr. I. Simionescu, Un răspuns dlui A. C. Cuza. — Concurs literar. — Mișcarea literară și științifică.

„Convorbiri Literare”, Nr. 8. Anul 35/1901:

P. Dulfu, Ifigenia în Aulida, act. IV, V. (trad. în versuri din Euripide). — F. Robin, Cum trebuie îndreptată diferența dintre import și export. — C. Litzica, Noul program de limba latină. — D. Onciul, Un act românesc de la muma lui Mihail Vitezul. — St. O. Iosif, Blăstămii Bardului (trad. din Uhland). — Gr. Tăușan, Morala lui Kant și adversarii ei (studii). — St. Orășanu, Pompiliu Eliade, Filosofia lui la Fontaine (recenziune).

Biblioteca sâtenului: Nr. 1. *Balade alese*. Bistrița. Preț 20 fil. 8° mic. pag. 24. Acesta e numele unei serie de publicații, ce au început să apară în editura, proprietatea și direcțiunea dlui Theodor A. Brădian, învățător în Bistrița. Menirea acestei publicații e îmbogățirea literaturii populare și în ea se va publica în broșuri lunare, tot ce va fi de interes pentru țărânii de la sate. Recomandăm în cazul acesta reducerea prețului pe jumătate.

Dicționar Mitologic, de Gavril Pop. Fasc. II. Blaș 1901, preț 40 fil., începe cu *Diana* și continuă până la *Mercurius*, pag. 80. aduce prețioase servicii tinerimii, făcându-i cunoscute diferite numiri de persoane și de lucruri din vechia mitologie greacă și latină, și ast fel ușurându-i mult preceperea scrierilor clasice ce se propun în gimnas.

Tabele de părete de Ioan Tuducescu, învățător în Lipova, a apărut în a III. ediție. Seria intrăgă de 18 bucăți plus îndreptarul de procedere, costă 8 cor.

Anuarul IV. al societății pentru crearea unui fond de teatru român pe anul 1900—1. Cuprinde discursul rostit de președintele Vulcan la adunarea de la Abrud; conferența dlui Branisce, ținută tot acolo, apoi scrierea dlui Vas. Podobă despre „prima societate teatrală română ambulantă în Transilvania.” Mișcarea teatrală în 1900. Idei referitoare la înființarea teatrului nostru, de Vas Goldiș. Mai are biografiile și portretele membrilor fondatori: Hodoș, Secula, Petco, Ungurean, Antonescu, Basiliu Rațiu, Mihail Cirlea, Dr. Laur. Pop, Dr. Iancu Mețian, Dr. Vecerdea, Des. Borbola, Dr. Chirtop. De încheiere: actele adunării de la Abrud și vocile de presă despre această adunare și numele membrilor. Anuarul se presintă ca o lucrare conștientă și de valoare.

Posta „Unirii”.

Sentinela. A trebuit să rămână pe numărul viitor.

„Laicul”. Va urma.

„O propunere” fără indicarea locului unde s'a scris, fără subscrierea autorului, nu poate avea nici un efect, și lasă să se vadă un curaj... de lepure. Realizați propunerea în părțile Dvostre și vă vom felicita și îndemna și pe alții să vă urmeze.

S. Z. Trimite actele acelea pe spesele noastre. De cele alalte vom vedea după aceea. De loteria din vorbă am întrebat la Gherla, dar nici până acum n'am fost milostiviți cu răspuns, să vede, că încă nu stat derimați murii chinezesci, ce ne despart. E foarte regretabil.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Nr. 198—1901.

(21) 2—3

EDICT.

După ce Giurca Nicolaie, greco-oriental din Feneș, de 7 ani și-a părăsit muierea sa legiuită „Flórea Petruț” alias Tólez, greco-catolică din Feneș; și nu se scie ubicațiunea aceluia, se citează prin acesta, ca în termen de un an și o zi, să se prezenteze înaintea forului matrimonial concernent; căci altcum procesul divorțial urzit în contra-î de cătră numita muiere, se va pertracta și decide și în absența respectivului bărbat.

De la presiul forului matrimonial greco-catolic, delegat de I-a instanță din districtul protopopesc al „Roșiei”.

Zlatna, 21 Iulie 1901.

Iuliu M. Montani
protopop.

CONCURS.

Se escrie concurs cu terminul de 5 Sept. a. c. pentru postul de învățător la școala comună din Tohanul-vechiu.

Emolumentele: salar 600 cor., cuartir liber, 4 stinjinii lemne, $\frac{1}{4}$ jug. grădină.

Cererile timbrate și instruite cu documentele de lipsă sint a se adresa la senatul scol. comună în Tohanul-vechiu (Ó Tohán). Numai învățător de rel. gr. cat. pot concura.

Postul e de a se ocupa în 12 Sept. st. n. 1901.

Senatul scolastic.

Nr. 4429—1901.

(23) 3—3

Escriere de concurs.

Până în 16 Septembrie n. 1901 se publică concurs la următoarele stipendii din fundațiunile archidiecezane:

I. Din fundațiunea Șulutană.

1. Un stipendiu de 600 cor. folosit de Flaviu Domșa, care a obținut diploma de profesor de desemu pentru școlile medii; la acest stipendiu pot concurge tineri, cari studiază metalurgia, tehnica, pedagogia sau ori ce știință reală. 2. Două stipendii de câte 400 cor. folosite de rigorosanții în drepturi Victor Gerasim și Ioan Chirilă, destinate pentru iuriști la universitatea din Cluș. 3. Trei stipendii de câte 200 cor., folosite de Marcian Căluț și Emil Pop, gimnasiști și de Ioan Hidu, care a absolvat școala de cadeți din Sibiu, destinate pentru gimnasiști din clasele superioare. 4. Două stipendii de 120 cor. folosite de gimnasiștii Tit Trif, stud. cl. V. Blaș și Ioan Crețu, stud. cl. III. Sibiu, cari nu și-au legitimat progresul, ambele destinate pentru gimnasiști în clasele inferioare.

Studentii înscriși ca ordinari la școlile de mai sus, cari doresc a obține vre unul din stipendiile înșirate, au să înțunescă următoarele condițiuni și să dovedescă:

a) Că sint români gr. cat. miserii, născuți în Transilvania;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studiul calculi de eminentă;

c) dintre concurenții vor avea preferință, cari vor pute dovedi, că sint consăngeni cu piul fondator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă.

d) Concurenții la suplica scrisă și subscrișă de mâna lor proprie în limba română, au să alătore testimoniul școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniul medical și să numescă expres institutul, la care și unde vor continua studiile în anul 1901/902, să determine apriat suma și soiul stipendiului, după care suplica, că altcum suplica nu va fi luată în considerațiune, pe cum nici suplicile intrate după terminul mai sus statorit.

II. Din fundațiunea Vancea numită „cassa archidiecezană”.

1. Un stipendiu de 200 cor. destinat pentru studenții gimnasiști. 2. Un stipendiu de 300 cor. format din stipendiul de 200 cor. folosit de Valeria Petruță, elevă în clasa a IV. a școlii de fete din Blaș, și din un plus de 100 cor. al venitelor fundaționale pe anul 1900, destinat pentru elevele ordinare a școlilor de fete. 3. Trei stipendii de câte 120 cor. destinate pentru elevi preparandiali; stipendiile acestea în sensul §-lui 8. din Literalele fundaționale, se vor conferi numai pe anul școlastic 1901/1902. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

III. Din fundațiunea „Cipariu”.

Două stipendii de 100 cor. folosite de gimnasiștii absolut Nic. Marcu și Leonte Cipariu, stud. cl. III. Blaș, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

IV. Din fundațiunea „David Br. Urs”.

Două stipendii de câte 200 cor. folosite de Aurelia Bociat și Lucreția Popa, cari au absolvat școala super. de fete din Blaș, Concurenții au să dovedescă cu carte de botez, că sint greco-catolici născuți în vre una din comunele arondate în comitatele Făgăraș, Sibiu și Hunedóra, cu atestat medical, că sint deplin sănătoși, cu atestate de frecvențare, că sint școlari în prima clasă a gimnasului gr. cat. din Blaș, ăra fetele în a V. clasă a școlii de fetițe din Blaș, și că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sint sau pot fi suscepuți în seminariul junimei române gr. cat., ăra fetele în Internatul de fetițe din Blaș.

V. Din fundațiunea „Alutan”.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de Emil Anca, stud. cl. II. gimn. în Bistrița, care nu și-a legitimat progresul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VI. Din fundațiunea „Partenie Moldovan”.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de școlarul Ioan Moldovan, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VII. Din fundațiunea „Ioan Daniel (Dănuț)”.

Un stipendiu de 600 cor. folosit de gimnasiștii Alesandru Bozo, care nu și-a legitimat progresul. Acest stipendiu numai în acel cas il pot căpeta și alți studenți, dacă între concurenții nu se află consăngeni de ai fondatorului. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VIII. Din fundațiunea „Cercul Orăștie”.

Un stipendiu de 80 cor. la care pot concurge numai studenții români gr. cat., cari cercetăză gimnasul gr. cat. din Blaș, ori vre o academie de drepturi și sint născuți în vre una din comunele următoare ale cercului Orăștie și anume: Șibot, Orăștie-de-jos, Balomir, Binținț, Beriș, Cióra, Vinerea, Orăștie-de-sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu-mic, Ocolişul-mic, Totia-mică, Costesci, Cugir, Ieledinți, Ludesci, Măgura, Mărtinesci,

Bucium, Dâncu-mare, Totia-mare, Spini, Pricaz, Petrini, Pișchinț, Repaș, Romos, Romoșel, Sibigeliu-vechiu, Sereca, Tămășesca, Tărtaria, Turdaș, Turmaș, Vaideiu, Simeria. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulțane.

IX. Din fundațiunea „Baldi“.

Un stipendiu de 160 cor. folosit de gimnasiștul Liviu Dumbravă, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulțane.

X. Din fundațiunea „Klein“.

1. Un stipendiu de 360 cor. folosit de Iuristul Nicolae Vlaicu, care nu și-a legitimat progresul. 2. Un stipendiu de 240 cor. folosit de Traian Sanciai, stud. la politehnicul din Viena, care nu și-a legitimat progresul pe an. scol. 1900-1. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulțane.

XI. Din fundațiunea „Ramonțai“.

1. Două stipendii de câte 630 cor. folosite de Tit Pertia, care a obținut diploma de doctor în medicină și de Ioan Viciu, care a absolvat politehnica din Viena. 2. Un stipendiu de 200 cor. folosit de Iuristul Virgil Radeș. 3. Două stipendii de câte 268 cor. folosite de tehnicul Emil Surdu și montanistul Liviu Horșă, cari nu și-au legitimat progresul. 4. Patru stipendii de câte 126 cor. folosite de gimnasiștii absoluți Ștefan Pop și Petru Suciș și de Aurel Gerasim, Iurist în Cluș și Ilariu Rus, stud. cl. VIII. Năsăud; cești doi din urmă nu și-au legitimat progresul în studii. Cererile să se instrueze ca cele pentru stipendiile Șulțane.

XII. Din fundațiunea „Gavrila Vajda“.

Un stipendiu de 140 cor. folosit de rigor. în drepturi Ioan Mora, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulțane.

XIII. Din fundațiunea „I. Pop Bota“.

Un stipendiu de 120 cor. folosit de gimnasiștul Liviu Dumbravă, care nu și-a legitimat progresul; stipendiu e destinat pentru tinerii născuți în Șard și cei consăngenii cu fundatorul, cari frecuentă vre-o școală mediă. Cererile să se instrui ca cele pentru stipendiile Șulțane.

XIV. Din fundațiunea Ștefan Ferdinand Hirsch.

Un stipendiu de 400 cor. folosit de Ioan Mesaros, rigorosant în drepturi, care nu și-a legitimat progresul.

La stipendiul acesta pot concurge numai români greco-cat., cari sînt născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Tur, Comițig, Banabic, Aiton, Sănmărtinul-deșert, Agărbiciu, Mischiu, Sînd. Petridul-de-sus, Petridul-de-mijloc, Petridul-de-jos, Berchiș, Măgura, Schiop (Puzta-Egeres), Pusta-Săncraiu, Sărd, Bicaț, Iara-inferoră, Agriș, Bășșor, Muntele-Bășșor, Ocoligul-mic, Uconșul-mare, Runc, Cacova, Săcel, Lita-magiară, Lita-română, Fiea-de-jos, Fiea-de-sus, Ciurila, Selisce, Selișca, Micuș, Hășmaș, Magiaruș (Magyarság), Șutu, Silvașul-magiar, Adol, Ceanul-mare, Bășșora, Muntele-Filei (F. Havas) ca unele, cari odinioară au format Mesaro-regescă pretură a Turzii, sub președința fericitului fundator.

Cererile să fie provădate cu documentele indigitate în eserierea de concurs pentru stipendiile Șulțane.

XV. Din fundațiunea „Elie Vlassa“.

Un stipendiu de 340 cor. folosit de Eugen Rösler, student de montanistică în Selmeczbanya, care nu și-a legitimat progresul, pe lângă următoarele condițiuni:

1. La acest stipendiu pot concurge nu numai elevi, ci și eleve la vre-o școală publică, dacă acestea pot dovedi, că sînt în legătură de consăngenitate cu piul fundator.

2. Preferință au, pe lângă ori ce calcul din studii, întru cât acela este cel puțin suficient, consăngenii piul fundator, er în locul al doilea fil de preoți archidieceșani.

3. Concurenții au să alătore la cereri: atestat de botez, atestat de eventuală consăngenitate cu fundatorul, testimoniu medical, testimoniu de pe anul scolastic expirat 1900/901, testimoniu de frecuentare pe anul scolastic curent, și eventual și testimoniu de paupertate, întru cât ei nu sînt înrudiți cu fundatorul.

4. Cererile au să se înainteze la acest consistor până la terminul indicat.

Blaș, din ședința consistorială ținută în 15 August 1901.

Victor Mihályi

Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

510 v. număr (28) 1-1
1901.

Arveresi hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1901. évi V. 196. számú végzése következtében Dr. Ronai János ügyvéd által képviselt Reményik L. és fiai cég javára Gross Reinhold ellen 769 kor. 65 fil. s jár. erejéig 1901. évi Május hó 21-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1328 kor. — fillérre becsült következő ingóságok. n. m.: 10.000 kilo Portland Cement, 70 pár koresolya, 24 tuczat évvő kés és villa, 200 drb kasza és 12 garnitura pléh koszt-esésze nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1901. évi V. 196/6. számú végzése folytán 336 kor. — fil. hátralék tőkekövetelés, ennek 1901. évi Február hó 4-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 70 korona 17 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes

üzletében leendő eszközlésére 1901. évi Szeptember hó 5-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és abhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1901 évi Augustus hó 22-ik napján.

Thát György,

kir. jbirósági végrehajtó.

Christoph-Lack se pot vânsi (colora), padimentele caselor, fâță de a se întreprinde folosirea acestora, fiind că nu are *mirrosul cel nepădărit* cum și necarea țării și scorfă, ce o au vâpselle și lacul de olei. A fâță de necarea moduli întreprindării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine.

Depozite în: Sibiu: Franz Jahn Söhne, (7) 18-16

Bia: Lindovic Schuller.

On veriahbilu
Christoph-Lack se pot vânsi (colora), padimentele caselor, fâță de a se întreprinde folosirea acestora, fiind că nu are *mirrosul cel nepădărit* cum și necarea țării și scorfă, ce o au vâpselle și lacul de olei. A fâță de necarea moduli întreprindării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine.

Depozite în: Sibiu: Franz Jahn Söhne, (7) 18-16

Bia: Lindovic Schuller.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

(54) 40-52

în Timișoara-Fabric

lătore, prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomănd

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădate în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomăndă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

